

A

בס"ד
Rosh Hashanah
Daf 3
Intro

Today we will learn בע"ה ג דף of ר"ה מסכת ר"ה.

Some of the topics we will learn about today include:

A continuation of the discussion about ר"ה למלכים, as well as sources and proofs as to how we know that this occurs on Rosh Chodesh Nissan for Jewish kings, and on Rosh Chodesh Tishrei for non-Jewish kings.

A

Discussion about
ראש השנה למלכים
for Jewish kings
and non-Jewish kings

B

עזרא ונחמיה
Ezra HaSofer and נחמיה בן חכליהו were the two leaders of the Jewish community in Eretz Yisrael in the beginning of תקופת בניית השני, shortly after the rebuilding of the Holy Temple, and they also lead the return of Yidden to Eretz Yisrael from Galus Bavel.

כורש
Koresh who was the ruler of the Persian empire, was also known as ארתחשסתא and דרוש. It was he who gave permission to the Jews at the end of גלות בבל to return to Eretz Yisrael and rebuild the Bais HaMikdash. Our gemara says that he was called כורש because he was a מלך כשר, he was favorable to the Jews for a large part of his reign as king. However towards the end his attitude soured towards the Jews.

B

עזרא ונחמיה
כורש
ארתחשסתא and דרוש

1 So let's review....

The gemara on the previous daf learned, that the ראש השנה for מלכים is in Nissan, and learned this out through a היקש from יציאת מצרים which is counted from the month of Nissan. The gemara then questioned the fact that יציאת מצרים itself is counted from Nissan, and the gemara brought proof from Pesukim, which proved conclusively that the date for counting יציאת מצרים cannot be anywhere between the months of אב and שבט.

The gemara now continues:

ואימא ר"ה אייר

Perhaps ר"ה for counting the years from יציאת מצרים is from אייר ?

ואימא ר"ה סיון

ואימא תמוז ואימא אב ואימא אדר

Perhaps it is any one of these months ?

2 After several attempts, in the end the gemara quotes רבי אלעזר who cites a pasuk from Divrei HaYamin regarding the building of the Bais HaMikdash by Shlomo HaMelech

The pasuk states:

ויהל לבנות בחדש השני, בשני, בשנת ארבע למלכותו.

Shlomo HaMelech began building the ביהמ"ק

בשני - in the second month - meaning Iyur.

This second "בשני" which at first glance seems redundant - however רבי אלעזר teaches

מאי שני - שני לירח שמונין בו למלכותו

It was also the second month from which his kingship is counted - teaching conclusively that the ר"ה for counting the years of a king is indeed from Nissan.

תניא כוותיה דר' יוחנן מניין שאין מונין להם למלכים אלא מניסן שנאמר ויהי בשמונים שנה וארבע מאות

The gemara then presents a braissa which also proves that the years of a king are counted from Nissan, by going through all the passukim of our entire סוגיא as learned on this and the previous amud.

1

ואימא ראש השנה - אייר
ואימא ראש השנה - סיון
ואימא ראש השנה - תמוז
ואימא ראש השנה - אב
ואימא ראש השנה - אדר

2

After several attempts...

אלא אמר רבי אלעזר ...

ויזל לבנות בחדש השני בשני

שני לירח שמונין בו למלכותו

מאי שני

Teaching conclusively that the ר"ה for counting the years of a king is indeed from Nissan

תניא כוותיה דר' יוחנן מניין שאין מונין להם למלכים אלא מניסן שנאמר ויהי בשמונים שנה ...

3 The gemora continues...
א"ר חסדא לא שנו אלא למלכי ישראל

Nissan is only for Jewish kings, however - אבל למלכי - for non-Jewish kings, their New year is counted from Tishrei as we see from the following Pesukim in Sefer Nechemya

דברי נחמיה בן חכליה ויהי בחדש כסליו שנת עשרים...
וכתיב ויהי בחדש ניסן שנת עשרים לארתחשסתא

And so the gemara deduces
מודקאי בכסליו וקרי ליה שנת עשרים וקאי בניסן וקרי ליה שנת עשרים מכלל
דר"ה לאו ניסן

If the first pasuk mentioned took place in the month of Kislev of the 20th year, and subsequently Nechemya spoke to the King in Nissan of the same year, it follows that Rosh HaShana for non-Jewish kings cannot occur in Nissan, or else that would have already been the 21st year to the reign of כורש.

3 א"ר חסדא לא שנו אלא למלכי ישראל

אבל למלכי
אומות בעולם
מתשרי מנינן

באחד
בניסן
ראש השנה
למלכים

only for
Jewish
kings

דברי נחמיה
בן חכליה
ויהי בחדש כסליו
שנת עשרים...
לארתחשסתא...

וכתיב
ויהי בחדש ניסן
שנת עשרים
לארתחשסתא...

מדקאי בכסליו
וקרי ליה שנת עשרים

וקאי בניסן
וקרי ליה שנת עשרים

מכלל דר"ה לאו ניסן

4 The gemara asks:
וממאי דמעשה דכסליו קדים דילמא מעשה דניסן קדים

How do we know that the possuk first mentioned happened chronologically before the second? Perhaps chronologically the second happened first. And if so, there is no other month of Nissan between the two events - and the next year would only begin with the second Nissan after Kislev.

4 וממאי דמעשה דכסליו קדים
דילמא מעשה דניסן קדים

And if so, there is no month of Nissan
between the two events

5 The gemara answers: לא ס"ד
This cannot be, as we learned in a Braisa:

דברים שאמר חנני לנחמיה בכסליו אמרן נחמיה למלך בניסן
כסליו related the sad state of affairs in Yerushalayim in חנני
which related and gave over to King כורש in Nissan,
as the gemara continues to relate:

דברי נחמיה בן חכליה ויהי בחדש כסליו שנת עשרים ואני הייתי בשושן הבירה

ויבא חנני אחד מאחי הוא ואנשים מיהודה ואשאלם על היהודים הפליטה אשר
נשאר מן השבי ועל ירושלם

ויאמרו לי הנשארם אשר נשאר מן השבי שם במדינה ברעה גדולה ובחרפה
וחומת ירושלם מפורצת ושעריה נצתו באש

ויאמרו לי... ברעה גדולה ובחרפה
וחומת ירושלם מפורצת ושעריה נצתו באש

5 לא סלקא דעתך
דברים שאמר חנני לנחמיה בכסליו
אמרן נחמיה למלך בניסן

ויבא חנני
אחד מאחי הוא
ואנשים מיהודה
ואשאלם על
היהודים הפליטה
אשר נשאר...

דברי נחמיה
בן חכליה
ויהי בחדש כסליו
שנת עשרים
ואני הייתי
בשושן הבירה

ויאמרו לי... ברעה גדולה ובחרפה
וחומת ירושלם מפורצת ושעריה נצתו באש

6 And Nechemya passed this information onto the King in Nissan, as the passukim say further:

ויהי בחדש ניסן שנת עשרים לארתחשסתא המלך.... ויאמר לי המלך מדוע פניך רעים... ואומר למלך.... מדוע לא ירעו פני אשר העיר בית קברות אבותי חרבה ושעריה אוכלו באש

King כורש - who was also known as ארתחשסתא and also דרוש - agreed to Nechemya's request and sent him with blessings to rebuild Yerushalyim. All of this took place during the month of Nissan, of that same year... subsequent to the previous episode of Nechemya being told this by Chanani in Kislev.

So we see clearly from here that Nissan is not the new year for a non-jewish king

7 מתיב רב יוסף Rav Yosef however, challenges this, from two other pesukim describing events which took place during the reign of King Daryavesh:

ביום עשרים וארבעה לחדש בששי בשנת שתים לדריוש The 24th day of the sixth month, which was the second year of the reign of Daryovesh, is when the building of the Bais HaMikdash began.

And subsequently the pasuk says: בשביעי בשנת שתים בעשרים ואחד לחדש That on the 22nd of the seventh month, which is Tishrei, also in the second year of the rule of Daryovesh, HaShem spoke to Chagai HaNavi to have Bnai Yisrael speed up the process of rebuilding the Bais HaMikdash.

Now, if Tishrei marks ר"ה למלכים for non-Jewish kings, then בשביעי בשנת ג' מיבעי ליה Tishrei would already be in the third year of the reign of Daryovesh and not the second.

8 רבי אבהו answers: that דרוש, who was also known as כורש, as we have learned הוא כורש הוא דרוש הוא ארתחשסתא: was a Kosher king who was favorable to the Jews, לפיכך מנו לו כמלכי ישראל therefore his years were counted from Nissan, as were all the Jewish Kings.

The gemara questions that elsewhere we find the years of כורש being counted based on the month of Tishrei, as were non-Jewish kings

6 Nechemya passed this information onto the King in Nissan

ויהי בחדש ניסן שנת עשרים לארתחשסתא המלך... ויאמר לי המלך מדוע פניך רעים...

King כורש agreed to Nechemya's request and sent him with blessings to rebuild Yerushalyim

7 מתיב רב יוסף בשנת שתים בארבעה לחדש בששי בשנת שתים לדריוש the building of the Bais HaMikdash began

בשביעי בשנת שתים בעשרים ואחד לחדש Tishrei begins a New Year

8 רבי אבהו הוא כורש - הוא דרוש - הוא ארתחשסתא was a Kosher king who was favorable to the Jews אפיכך מנו לו כמלכי ישראל

But elsewhere we find the years of כורש being counted based on the month of Tishrei, as were non-Jewish kings

9

א"ר יצחק לא קשיא
כאן קודם שהחמיץ כאן לאחר שהחמיץ

at first was indeed a righteous king, and at that time his years were in fact counted from Nissan as were all Jewish kings. However, subsequently, כורש soured and became less favorable to the Jews, at which point the years of his rule were reverted back to being counted from Tishrei, as the non-Jewish kings.

9

א"ר יצחק לא קשיא
כאן קודם שהחמיץ - כאן לאחר שהחמיץ

but later on   at first
became   he was
less favorable   a righteous
to the Jews   king

*Therefore they counted from Tishrei
as with any non-Jewish king*

